

Aansprakelijkheidsbeperkingen zijn niet 'van beton'

Ik heb iets met beton. Mijn schoonvader was directeur van de Industriële Bouwmaatschappij Elementum in Maassluis, een van de eerste en grootste fabrieken van prefab-elementen in Nederland, waar hele wijken naar vernoemd zijn (naar Elementum, niet naar mijn schoonvader).

Beroepsmatig heb ik ook het nodige te maken gehad met zetmaten, verloren bekistingen en prefab galerijen. Ooit heb ik daarvoor zelfs een cursusje 'bouwkunde voor dummies' gevolgd. Maar ik weet (nóg) meer van algemene voorwaarden. Daar is ook altijd wat over te doen. Over de toepasselijkheid daarvan en over de geldigheid van bedingen daarin. Onlangs heeft het Gerechtshof 's-Hertogenbosch hierover in twee zaken uitspraak gedaan.

In beide gevallen had de gedupeerde gesteld dat de voorwaarden niet van toepassing waren en dat de gebruiker zich daarop naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ook niet kon beroepen. Dit laatste is een 'vangnet': in écht onredelijke gevallen ben je niet gebonden aan contractuele bepalingen.

Het Hof bepaalde in beide gevallen (eerst) dat "toepasselijkheid van algemene voorwaarden kan worden aangenomen indien zij door de gebruiker is voorgesteld en door de wederpartij is aanvaard. Die aanvaarding kan ook uit een stilzwijgen van de wederpartij worden afgeleid. Hierbij is het niet noodzakelijk dat de wederpartij de inhoud van de algemene voorwaarden kent. Voldoende is dat voor of bij het sluiten van de overeenkomst naar de algemene voorwaarden wordt verwezen".

De eerste zaak betrof die van een kleine ondernemer tegen zijn 'belastingadviseur'. Die zou de salarisadministratie verzorgen.

Bij de opdrachtbevestiging daarvoor had hij zijn algemene voorwaarden bijgevoegd. Daarin stond een beperking van de aansprakelijkheid tot het bedrag van zijn factuur. De belastingadviseur had ook een ondeugdelijk belastingadvies uitgebracht. De factuur hiervoor bedroeg € 1.131,38, de schade meer dan een ton. Het Hof achtte de voorwaarden van toepassing maar was het met de ondernemer eens dat de adviseur

zich toch niet op de aansprakelijkheidsbeperking kon beroepen. Het bewuste advies viel buiten de normale scope van de opdracht, de adviseur was voor de schade verzekerd en er zat 'te veel licht' tussen het bedrag waarvoor de adviseur aansprakelijk stelde te zijn en de schade die de opdrachtgever had geleden.

In het tweede geval had een aannemer een vaste keerwand in een aardappelschuur aangebracht. Nadat die drukwand in gebruik was genomen "vertoonde de voorgevel een bolling. Enkele minuten later is de voorgevel opengeklapt en ingestort". De aannemer had zijn aansprakelijkheid beperkt tot de hoogte van de tegenprestatie, de schade was drie keer zo hoog. Ook hier concludeerde het Hof dat de algemene voorwaarden van toepassing waren. Ook hier deed de opdrachtgever een beroep op de redelijkheid en billijkheid. Dit keer zonder succes. Weliswaar had de aannemer nagelaten de sterkte en stijfheid van de kopgevel te berekenen, beide partijen waren er echter zonder meer vanuit gegaan dat, waar eerder met een demontabele keerwand werd gewerkt, dat met een vaste wand ook mogelijk zou zijn. Een beroep op de aansprakelijkheidsbeperking was niet apert onredelijk, hier was toch vooral sprake van een "onvoldoende doordacht project".

De lessen uit dit alles:

- algemene voorwaarden zijn al snel van toepassing, als u dat niet wilt moet u 'piepen';
- aansprakelijkheidsbeperkingen zijn niet 'van beton', ook als uw algemene voorwaarden van toepassing zijn, is uw aansprakelijkheid soms toch niet beperkt.

Per van der Kooi
De Clercq Advocaten Notariaat
p.vanderkooi@declercq.com

